

Samassa kun esillä oleva kertomus Suomen Pankin liikkeestä ja hoitamisesta sekä Pankkivaltuusmiesten toiminnasta vuosina 1897—1899 täten kunnioittaen jätetään Säätyjen Pankkivaliokunnalle, ovat Pankkivaltuusmiehet, viitaten kertomusta seuraavaan yhteenvetoiseen yleiskatsaukseen, arvelleet ensiksi pitävänsä antaa muutamia tietoja, jotka ovat omiansa valaisemaan pankin liikkeen tulosta sanottuna ajanjaksona.

Vuoden 1897 valtiopäivillä päättivät Säädyt että Suomen Pankin silloin käytettävänä olevista voittovaroista, mitkä lähinnäedellisen vuoden tilinpäätöksen mukaan nousivat *Smk* 4,666,349: 01, saataisiin erinäisten valtionmenojen suorittamiseksi käyttää aina 4,665,230 markkaan saakka, nostettaviksi korkeintaan 1,560,000 markan suuruisin erin vuosittain, ja että jäljelle jäävä osa sanotuita voittovaroja siirrettäisiin pankin vararahastoon.

Sittenkun Valtiokonttori oli näistä voittovaroista vuosina 1898 ja 1899 nostanut yhteensä 1,847,347 markkaa ja kolmannen vuosierän maksamiseksi oli käytettäviksi voittovaroiksi siirretty se 1,560,000 markan määrä, mihin sen tulisi saada korkeintaan nousta, tulee siis yllämainittujen voittovarojen jäännös, eli *Smk* 1,259,002: 01 käyttämättömien voittovarojen tilistä vararahastoon siirrettäväksi. Ellei valtiolaitos kuitenkaan käyttäisi kaikkea yllämainittua vielä nosiamatonta vuosierää, on siitä jäljelle jäävä osa vieläkin tuleva viime mainitun rahaston hyväksi.

Sinä kolmivuotisena ajanjaksona, minkä tämä kertomus käsittää, on pankin liikkeen puhdas voitto, sittenkun siitä oli vähennetty ne määrärahat, mitkä vielä vuonna 1897 siitä maksettiin maanviljelyksen edistämiseksi, tek-

nillisille realikouluille, hourinhoitoon ja Suomen Valtio-
konttorille, ollut

vuonna 1897	<i>Smf.</i> 2,553,772: 04
„ 1898	„ 2,877,705: 33
„ 1899	„ 3,408,593: 77
Yhteensä <i>Smf.</i>	8,840,071: 14

Säätyjen Maaliskuun 29 päivänä 1897 Pankkivaltuus-
miehille lähettämässä kirjoituksessa annetun määräyksen
mukaan on neljäs osa tätä puhdasta voittoa, eli yhteensä
Smf. 2,210,017: 78, siirretty vararahastoon, joka siten, pan-
kin kiinteimistöjen ja kalustojen arvoa lukuunottamatta, on
noussut *Smf.* 15,334,621: 95, johon määrään ei kuitenkaan
ole otettu sitä osaa voittovaroista lähinnäedelliseltä valtio-
päiväkaudelta, mikä, kuten yllä on mainittu, on sanottuun
rahastoon siirrettävä. Jäljellä olevat kolme neljättä osaa
pankin puhtaista voittovaroista vuosina 1897—1899, eli

Smf. 6,630,053: 36,

ovat siis sinä määränä, joka nyt voidaan jättää Säätyjen
käytettäväksi.

Tämän ohessa rohkenevat Pankkivaltuusmiehet huo-
mauttaa, että Suomen Pankin rahastojen yhä vieläkin enen-
täminen näyttää toivottavalta, jotta pankki taloudellisen
elämän jatkuvasti kehittyessä saattaisi tyydyttää niitä li-
sääntyviä vaatimuksia, joita sen johdosta sen vastattavaksi
pannaan. Pankkivaltuusmiehet saavat sentähden Pankki-
valiokunnan suosiollisesti harkittavaksi jättää, eikö Sää-
dyille voitaisi tehdä esitystä siiheen suuntaan että tämä
asianhaara otettaisiin huomioon yllämainittua voittomäärää
käytettäessä ja että myöskin lähinnä seuraavana valtio-
päivä kautena 1900—1903 joku osa pankin puhtaista voitto-
varoista, tällä kertaa edes yksi kolmasosa, saataisiin vuo-
sittain siirtää vararahastoon.

I. Pankkivaltuusmiesten käsiteltävinä olleista tärkeämmistä asioista.

1 §.

Sittenkun Keisarillinen Senaatti Valtiovarainoimituskun-
nan Suomen Pankin Johtokunnalle lähettämässä kirjoituksessa
Maaliskuun 8 päivältä 1898 oli pyytänyt että Suomen Pankki
tahtoisi etupäässä ulkomaalaisten tärkeimpien rahalaitosten
kanssa muodostaa osakumppanuutta, joka ottaisi määrätystä
hinnasta valtiolle mahdollisimman edullisilla ehdoilla toimit-
taakseen sen kuoletuslainan, korkeintaan 3 1/2 prosentilla ja
60 vuoden kuoletusajalla niin suureen määrään, että se vas-
taa 2 miljonan markan vuotuismaksua, jonka ottamisesta so-
pivana aikana ja käyttämällä etupäässä ulkomaalaisia raha-
markkinoita armollinen kuulutus oli Säätyjen 1897 vuoden
valtiopäivillä asiassa tekemän päätöksen mukaisesti viimemai-
nittuna päivänä julkaistu, sekä Pankkivaltuusmiehet tämän
johdosta samana päivänä olivat valtuuttaneet Pankinjohtokun-
nan ryhtymään toimiin osakumppanuuden aikaansaamiseksi
yllämainittua tarkoitusta varten, johon osakumppanuuteen Suo-
men Pankki ottaisi osaa noin 1/10 lainamäärästä, kehoitutti
Pankinjohtokunta kirjeillä muutamia ulkomaalaisia rahalaitok-
sia muodostamaan osakumppanuuksia, joiden tulisi sitä varten
määrätyssä ajassa Suomen Pankkiin jättää sinetillä varustetut
tarjoumukset tuon lainan hankkimiseen. Pankinjohtokunnan
yhteisessä kokouksessa Maaliskuun 24 päivänä 1898 ilmoitti
Johtokunnan puheenjohtaja, Pankintirehtööri Wegelius että
yllämainitussa tarkoituksessa oli jätetty ainoastaan yksi tarjous,
mikä senjälkeen avattiin ja nähtiin Banque de Paris et des
Pays Bas'in puolesta J. V. Tors'in, Crédit Lyonnais'in puo-

*Valtion 3
prosentin
laina.*

lesta, valtuuden nojalla, E. Maret'in ja Stockholms enskilda Bankin puolesta K. A. Wallenberg'in allekirjoittamaksi, mutta osakumppanuus pidätti itselleen oikeuden ruveta liittoon muiden pankkien ja rahalaitosten kanssa, jotka osakumppanuuden kerralla tulisivat allekirjoittamaan lopullisen kontrahdin. Ja kun yllämainittu tarjous lainan ottamisesta 95,60 prosentista ja 3 prosentin korosta sekä muuten niillä ehdoilla, jotka löytyvät yllämainitusta yhteisestä kokouksesta laaditussa pöytäkirjassa, näytti pankinhallituksesta valtiolle edulliselta, kehoittivat Pankkivaltuusmiehet Pankinjohtokuntaa Keisarillisen Senaatin Valtiovarainoimituskuntaan yhdessä edellämainittujen pankkien kanssa lähettämään tarjouksen puheenalaisen lainan hankkimisesta ylläsanotuilla ehdoilla; jonka jälkeen Pankintirehtööri Wegelius kokouksessa Huhtikuun 9 päivänä 1898 ilmoitti Pankkivaltuusmiehille että yllämainittuun osakumppanuuteen olivat allanimitettyt pankit ja rahalaitokset ottaneet osaa seuraavilla osuuksilla, nimittäin: Suomen Pankki 10 %:illa, Suomen Yhdyspankki ja Pohjoismaiden Osakepankki Kauppaa ja Teollisuutta varten, kumpikin 2 %:illa, Stockholms Enskilda Bank 8 %:illa, Den Danske Landsmansbank myöskin 8 %:illa, Deuteshe Bank, Herrat Behrens & Söhne ja Dresdner Bank, jokainen 10 %:illa, sekä Crédit Lyonnais ja Banque de Paris et des Pays Bas, kumpikin 20 %:illa, ja että osakumppanuuden jäsenet olivat lainakontrahdin allekirjoittaneet Maaliskuun 24 päivänä sekä sen samana päivänä Valtiovarainoimituskuntaan lähettäneet. Sittenkun Keisarillinen Majesteetti oli armossa vahvistanut osakumppanuuden tarjoamat lainan hankkimisehdot, on Senaatti tehnyt lopullisen lainasopimuksen osakumppanuuden kanssa.

b) erinäisiä muita obligatsioonilainoja.

b) Pankinjohtokunnan esityksestä on Suomen Pankki, Pankkivaltuusmiesten siihen joka kerta antamalla luvalla, osittain ottanut osaa seuraavien obligatsioonilainojen välittämiseen, osittain ottanut vastatakseen pienemmistä niiden osista, nimittäin: Pohjoismaiden Osakepankin Kauppaa ja Teollisuutta varten 10 miljonan markan lainan 4 prosentin korolla, josta lainasta oli vuonna 1897 ulosannettu 5 ja vuonna 1898 3 miljonaa markkaa, Kristianian kaupungin 18 miljonan kruunun lainan 3 prosentin korolla, Helsingin kaupungin obligatsioonilainan kahden

erityisen 3 1/2:n ja 4 prosentin ulosannon, kumpikin ulosanto 3 miljonan markan suuruinen, Tanskan valtion 100 miljonan frangin suuruinen 3 prosentin lainan, Norjan Kuningaskunnan Hypoteksbank'in 3 1/2 prosenttisen 10 miljonan kruunun lainan, Osakeyhtiön Suomen kaupunkien Hypoteekikassa 4 prosentin lainan ulosannon 2 miljonaa markkaa, Ruotsin valtion 50 miljonan frangin 3 1/2 prosentin lainan, yllämainitun Hypoteekikassan 4 1/2 prosentin lainan 5 miljonan markan ulosannon sekä Norjan valtion 3 1/2 prosentin lainan varsinaisesti 30 miljonaa kruunua.

Ne määrät, millä Suomen Pankki on ollut osallisena mainituissa lainoissa sekä lisäksi eräässä Osakeyhtiön Suomen Kaupunkien Hypoteekikassa yllämainitun 4 prosentin obligatsioonilainan aikaisemmassa ulosannossa, sekä ne ehdot, joilla Pankki on nämä obligatsioonimäärät hankkinut, mainitaan Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjoissa Elokuun 12, Syyskuun 6 ja 15, Marraskuun 27 ja Joulukuun 1 päivästä 1897, Helmikuun 16, Syyskuun 1 ja Lokakuun 3 päivästä 1898 sekä Huhtikuun 24, Heinäkuun 22, Marraskuun 18 ja 20 ynnä Joulukuun 9 ja 16 päivästä 1899.

2 §.

Suomen Pankin tilan melkoinen huonontuminen, minkä tilinpäätös Lokakuun 15 päivästä 1899, verrattuna tilinpäätöseen edellisen Syyskuun 30 päivänä, osoitti, vuoden kuluessa laajoissa osissa maata sattunut kato sekä melkoiset vaatimukset, jotka puheenalaisena aikana Pankille tehtiin, mutta joita ei vielä ollut tyydytetty, ja sentähden ainoastaan vähitellen tulisivat näkyviin sen bilansseissa, antoivat Pankinjohtokunnalle aiheutta kirjoituksessa yllämainitun Lokakuun 28 päivästä, samalla kun Pankin diskonttokorko ehdotettiin korotettavaksi 5 1/2 ja 6 prosentista vastaaviksi 6 ja 6 1/2 prosentiksi sekä lainauskorko 6 prosentista 6 1/2 prosentiksi lainoja varten määrätynlaisia vakuuksia vastaan, Pankkivaltuusmiesten harkittavaksi jättämään, eikö olisi syytä ryhtyä Pankin metallivarojen enentämiseen. Johtokunta, jonka käsityksen mukaan sen keinoon että siinä tarkoituksessa turvaututtaisiin ulkomaalaisten krediittiin pitäisi vallitsevissa oloissa ainoastaan suurim-

Toimenpide Pankin pääomavarojen tilapäistä enentämistä varten.

massa hätätilassa tulla kysymykseen, huomautti siinä että Pankin tehtävän ja hyödyn mukaista olisi, jos Pankki voisi saada ulkomaisissa arvoaineissa vähintään viiden miljonan markan lainan valtiolta, jolla silloin oli ulkomailla saatavana melkoisia määriä viimeisen valtiolainan voitosta, joita ilmoituksen mukaan vähän yli seitsemää miljoonaa Suomen markkaa vastaava määrä tulisi olemaan käytettävissä vuoden 1900 ensimmäisinä kuukausina.

Jo silmäys Suomen Pankin tilaan äskenmainitun Lokakuun 15 päivänä näytti Pankkivaltuusmiehistä täysin osoittavan Pankinjohtokunnan yllämainitulla tavalla ehdotomat toimenpiteet tarpeellisiksi. Koska Pankin ulkomaisia saatavia oli tavattoman suuressa määrässä käytetty maan pohjoisissa osissa sattuneen kadon johdosta melkoisesti lisääntyneen viljantuonnin maksamiseen, pankkiin samalla aikaa tulematta ulkomaista arvoainetta siinä määrin kuin oli odotettu, oli nimittäin käyttämätön setelinantaoikeus, joka Syyskuun 15 päivänä vielä oli 19,421,000 markkaa, Lokakuun 15 päivänä alentunut 13,404,943,71 markkaan eli siis umpimäärin 6,016,000 markalla. Mutta tähän tuli vielä lisäksi se seikka, että viljan ja jauhojen maahan tuonti arvattiin vielä tuleman vaatimaan melkoisia määriä ulkomaista arvoainetta yli sen, mitä Pankin jo oli täytynyt luovuttaa, sekä että myöskin suviljan kadon odotettiin antavan aihetta tavallista suurempaan väkirehun tuontiin; että vielä Pankki oli katsonut olevansa pakotettu raakasokerin tuontia varten lupaamaan asettaa ulkomaisia arvoaineita yli 3,000,000 markan arvosta sekä että lopuksi Rautatiehallitus oli pyytänyt Pankkia veturien maksamista varten asettamaan käytettäväksi noin 550,000 dollaria, vastaavat lähes 3,000,000 markkaa. Tämän tähden ja koska myöskin useiden lähinnä edellisten vuosien kuluessa perustettujen uusien liikeyritysten ylläpitämistä varten lisääntynyt kotimainen krediitin tarve oli vaatinut Pankilta suurta lainaksiantokykyä, katsoivat Pankkivaltuusmiehet, kuten Pankinjohtokuntakin, rahaaseman välttämättömästi vaativan Pankin metallivarojen tilapäistä enentämistä. Koska Pankkivaltuusmiehet kuitenkin oli-

vat samaa mieltä kuin Johtokuntakin siinä, ettei olisi liioin suotavaa että silloin käytettäisiin ulkomaista krediittia sekä Valtuusmiehet arvelivat ettei sitä seikkaa että metallivarojen vahvistamiseksi saataisiin valtiovarastosta laina ulkomaisessa arvoaineessa voitaisi katsoa olevaksi vastoin voimassa olevaa pankinohjesääntöä, jonka 19 § tarkoittaa sellaisen arvoaineen hankkimista lainaamisella, esittivät Pankkivaltuusmiehet kirjoituksessa Lokakuun 28 päivältä 1899 Keisarillisen Senaatin Valtiovaraintoimituskunnalle, eikä voitaisi katsoa mahdolliseksi, että, Pankin metallivarojen ja siten myöskin Pankin kyvyn pitää yleisön saatavilla tarpeellista liikepääomaa lisäämiseksi, Suomen Pankkiin sijoitettaisiin sellaisena aikana, joka voitaisiin katsoa sopivaksi, valtiovaraston yllämainitut, silloin ulkomaan pankeissa olevat sekä 1900 vuoden ensi kuukausina maksettaviksi joutuvat saatavat ulkomaisessa arvoaineessa. Sen ohessa ilmoittivat Valtuusmiehet että Pankki, sillä edellytyksellä että nämä valtiovaraston varat voitaisiin sille jättää ehdolla että Pankin tulisi viimeistään Maaliskuun kuluessa 1901 antaa ne takaisin valtiovaraston käytettäväksi Suomen markoissa, laskettuina ulkomaisen arvoaineiden täyden kurssin mukaan, katsoisi saattavansa valtiovarastolle vakuuttaa saman tulon niistä, kuin minkä valtiovarasto niistä muuten voisi saada.

Ylläolevan esityksen johdosta on Keisarillinen Senaatti Marraskuun 14 päivänä 1899, sittenkun oli ilmoitettu että Suomen Pankin setelireservi vieläkin oli alentunut, katsonut hyväksi määrätä että valtiovaraston ulkomaisista saatavista on, sitä myöten kun ne tulevat käyttövaraisiksi, Suomen Pankille jätettävä määrä, joka vastaa Suomen rahassa aina seitsemää miljoonaa markkaa, valtiovarastoon takaisin maksettavaksi 4 1/2 prosentin vuotuisella korolla viimeistään Maaliskuun kuluessa 1901, joko ulkomaan rahassa tahi Suomen rahassa täyden kurssin mukaan, ollen viimeainitussa tapauksessa kuitenkin Pankin velvollisuutena samasta kurssista tarvittaessa Suomen Valtiokonttorille toimittaa sellainen määrä ulkomaisten lainain vuotuismaksuja, joka vastaa sitä erää, mikä Pankin

käytettäväksi yllämainitussa suhteessa tulisi jätettäväksi. Ja annettiin Pankkivaltuusmiehille Keisarillisen Senaatin yllämainittu määräys tiedoksi Valtiovarainoimituskunnan samana päivänä päivätyssä kirjoituksessa.

3 §.

Setelien valmistaminen.

Koska Suomen Pankin setelien valmistuksessa tähän asti noudatettu menettely ei enään ole katsottu tarjoavan yhtä suurta varmuutta väärennyksiä vastaan, kuin mikä erästä Wienissä keksittyä uutta setelien valmistamistapaa käyttämällä voidaan saavuttaa, esitti Suomen Pankin Johtokunta Pankkivaltuusmiehille kirjoituksessa Lokakuun 22 päivältä 1896, että Pankin setelien painattaminen vastedes saataisiin suorittaa siten, että setelien etusivu painattettaisiin äskenmainitun niinkutsutun Itävaltalaisen teko-tavan mukaan Lontoossa toiminimellä Bradbury Wilkinson & Co, joka oli hankkinut itsellensä oikeuden sen käyttä-miseen, ja että takasivun painattamisesta samoin kuin myös numeroiden ja nimikirjoitusten merkitsemisestä Pankin oma paino pitäisi huolta, minkä jälkeen Pankinjohtokunta, Pankkivaltuusmiesten pyynnöstä, hankki lähemmän selvityksen siitä, mitenkä mainitun englantilaisen toiminimen liikkeessä valvotaan setelinvalmistusta. Koska Pankinjohtokunnan ehdottama Pankin setelien painamistapa näytti tarjoavan melkoisia etuja, mitä tulee turvaan väärennykseltä sekä myöskin setelien sievyyteen nähden, mutta tämä poikkesi Säätyjen 1885 vuoden valtiopäivillä hyväksymästä järjes-telystä, jonka mukaan koko setelinpainaminen oli aiottu Pankin omassa, tarkoitusta varten tehdyssä painossa toi-mitettavaksi, jättivät Pankkivaltuusmiehet kirjoituksessa Tammikuun 13 päivältä 1897 asian saman vuoden valtio-päiväin Pankkivaliokunnan ratkaistavaksi.

Sittenkun Säädyt, yllämainitun ilmoituksen johdosta, kirjoituksessa Valtuusmiehille Toukokuun 29 päivältä 1897 olivat oikeuttaneet pankinhallinnon, jos tämä asiata har-kittuaan katsoisi sen olevan Pankin hyödyn mukaista, määräämään että Suomen Pankin setelien painaminen osit-

tain on suoritettava ulkomaalla, on, sittenkun yllämainitun setelinpainotoiminimen edustajan Vapaaherra Viktor Fock'in kanssa oli hierottu sopimusta, mistä seikasta Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjat saman vuoden Syyskuun 22 ja 24 päivältä sekä Lokakuun 2 päivältä lähemmin ilmoittavat, toiminimen kanssa tehty kontrahti siitä, että sen painossa Pankkia varten valmistettaisiin uusia seteliä kutakin nyt liikkeellä olevaa arvomäärää, joita, sittenkun Pankin hal-lussa oleva seteliblankettien varasto loppuisi, laskettaisiin tarpeen mukaan liikkeeseen. Sen ohessa tehtiin Herra F. Tilgmann'in kanssa sopimus siitä uusien setelien teko-osasta, joka on aiottu Pankin setelinpainossa suoritetta-vaksi. Koska kuitenkin viiden markan seteliä varten löytyvän blankettivaraston arvattiin tulevan varemmin muiden setelinarvomäärien blanketteja kulutetuksi, ryhtyi pankinhallinto ensiksi tarpeellisiin toimiin uuden, viiden markan setelipainoksen tekemistä varten. Siinä suhteessa teetti Johtokunta yllämainitulla englantilaisella painotoi-minimellä, Valtuusmiesten yksissä neuvoin Pankinjohto-kunnan kanssa antamien ohjeiden mukaan, piirustukset puheenalaista seteliä varten, minkä jälkeen Pankkivaltuus-miehet alamaaisessa kirjoituksessa Lokakuun 22 päivältä 1897 pyysivät sellaisen sisällyksen, kaavan ja muodon vahvistettavaksi Suomen Pankin viiden markan arvoiselle muutetulle setelille, kuin sanotut piirustukset niihin kuu-luvine selityksineen osottavat. Tämän Pankkivaltuusmies-ten pyynnön myönnutti Keisarillinen Senaatti armollisella julistuksella Lokakuun 26 päivältä. Sittenkun tämän jäl-keen oli samalla tapaa tehty piirustuksia myöskin 10, 20, 50, 100 ja 500 markan seteliarvomääriä varten, vahvisti Kei-sarillinen Senaatti Pankkivaltuusmiesten esityksestä uuden sisällyksen, kaavan ja muodon näillekin seteliarvomäärille piirustusten ja niitä seuranneiden selitysten mukaisesti, josta Toukokuun 8 päivänä 1898 on armollinen julistus annettu.

4 §.

Sen mukaan kuin kuluneita seteleitä on Pankkiin saapunut ja suurempi määrä niitä kerääntynyt, ovat Pank-

Kuluneiden setelien polttaminen.

kivaltuusmiehet sitä varten kutsuilla naisilla luetuttaneet löytyvän varaston tällaisia seteleitä, jotka kohta sen jälkeen on poltettu Pankin talousrakennukseen tätä tarkoitusta varten laitetussa uunissa. Tietoja siten viimeisen kolmivuotiskauden kuluessa poltetuista seteleistä on Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjoissa Helmikuun 17, 20, 24 ja 27 päivältä, Elokuun 7, 12 ja 14 päivältä sekä Lokakuun 8 ja 12 päivältä 1897, Toukokuun 31 päivältä, Kesäkuun 2 ja 13 päivältä, Syyskuun 27 ja 29 päivältä sekä Lokakuun 1, 3 ja 7 päivältä 1898 ynnä Maaliskuun 6, 8 ja 11 päivältä, Syyskuun 23, 25, 27, 28 ja 29 päivältä sekä Lokakuun 2, 4, 5, ja 7 päivältä 1899.

5 §.

*Ilmitullut
Pankin kah-
denkymme-
nen markan
setelien väär-
rennys.*

Syyskuulla 1897 tapasi Nikolainkaupungin Kaupunginviskaali A. E. Tandefelt Suomen Pankin väärennetyn kahdenkymmenen markan setelin vanhempaa mallia, mikä seteli lähetettiin Pankinjohtokunnalle. Kivipainaja F. Tilgmann'in senjälkeen käskystä toimittamassa tarkastuksessa siitä tavasta, millä sanottu seteli voitiin arvella tulleen tehdyksi, huomattiin ettei sitä oltu yksinomaan käsin tehty. Koska tästä syystä Pankille oli erittäin tärkeätä että väärrien setelien valmistaja keksittäisiin ja rikos saataisiin ilmi, esitti Johtokunta että se oikeutettaisiin Kaupunginviskaali Tandefelt'ille, jos hän onnistuisi saamaan väärennyksen selville ja näytetyksi tekijän syylliseksi rikokseen, Pankin varoista maksamaan 500 markan palkinnon. Samalla kun Pankkivaltuusmiehet Syyskuun 18 päivänä suostuivat tähän esitykseen, päättivät he vieläkin edistääkensä etsiskelemisen tarmokasta toimittamista paitse yllämainittua 500 markan palkintoa jättää yhtä suuren määrän Johtokunnan käytettäväksi.

Sittenkun Johtokunta tämän jälkeen oli Pankkivaltuusmiehille ilmoittanut, että Johtokunta oli Lappeenrannassa olevan Säästöpankin Hallituksen lähettämän kirjoituksen ohessa saanut vastaanottaa sinne jätetyn vanhemmaa mallia olevan 20 markan setelin, joka oli huomattu

vääräksi ja nähtävästi olevan samaa alkuperää kuin yllämainittu, Nikolainkaupungissa tavattu seteli, ovat Pankkivaltuusmiehet, myöntyen Johtokunnan siitä tekemään esitykseen, Helmikuun 12 päivänä 1898 valtuuttaneet Johtokunnan lupaamaan 500 markan palkinnon sille, joka yllämainittujen väärrien setelien tekijästä antaisi sellaisia tietoja, että ne johtaisivat rikksellisen löytämiseen ja syylliseksi todistamiseen. Koska sanotut väärät setelit kuitenkin näkyivät olevan osittain käsin tehdyt ja voitiin erinomaisesti vaikeudetta oikeista eroittaa, eivät Pankkivaltuusmiehet katsoneet tarpeelliseksi että väärennysten johdosta ryhdyttäisiin mihinkään muihin toimenpiteisiin, kuin mitä Johtokunta yllämainitulla tavalla oli ehdoittanut.

6 §.

Kirjoituksessa Pankkivaltuusmiehille Lokakuun 21 päivältä 1897 on Pankinjohtokunta huomauttanut että 10 ja 5 pennin arvomääräiset vaskivaihtorahat, joita niiden luonnottoman suuruuden ja melkoisen painon tähden oli epäemukava sekä kuljettaa että säilyttää, tämän tähden ja varsinkin sellaisina aikoina, jolloin kasvanut liiketoimi antaa aihetta myöskin käyvän vaihtorahan suurempaan liikkeeseen, ovat huomattavat sopimattomiksi vaihtovälikappaleiksi, minkätähden, ja kun useimmat Europan maat äsken mainituista syistä ovat korvanneet vaskirahat nikkelistä tehdyillä rahoilla, jotka sekä ovat vaskirahoja keveämmät, että ottavat näitä vähemmän tilan, Johtokunta on ehdottanut että Pankkivaltuusmiehet suvaitsisivat asianomaiseen paikkaan lähettää ehdotuksen, että käyppien 10 ja 5 pennin arvomääräisten vaskirahojen sijaan otettaisiin käytäntöön jostakin vähemmän ominaispainoisesta metallista, kuin vaski on, esimerkiksi nikkelistä, tehtyjä rahoja.

Pankkivaltuusmiehet katsoivat yllämainitun esityksen tosin kaikin puolin ansaitsevan huomiota, mutta kun Valtuusmiehet eivät pitäneet aikaa sopivana ehdotuksen tekemiseen maassa käyppänä olevan rahan muuttamisesta, jättivät Valtuusmiehet toistaiseksi ryhtymättä toimenpiteisiin

*Johtokunnan
ehdotus vas-
ki-vaihtora-
hoista.*

Johtokunnan esittämässä tarkoituksessa, josta Pankkivaltuusmiehet kirjoituksessa Marraskuun 6 päivältä 1897 ovat Johtokunnalle ilmoittaneet.

7 §.

*Määräyksiä
Pankin vekseli- ja lainausliik-
keestä.*

Sittenkun Suomen Pankin korkomäärät Lokakuun 3 päivästä 1895 Lokakuun 20 päivään 1896 olivat pysytyt 4, 4 1/2 ja 5 prosentin määrässä, riippuen vekselien luonnosta ja kulkuajasta sekä hypoteekkilainoista ja kassakreditiiveistä tarjotuista erilaisista vakuuksista, ryhdyttiin viimeainittuna päivänä yleiseen koronylentämiseen 1/2 prosentilla siten että diskonttokorko silloin määrättiin 4 1/2 prosentiksi puhtaista asioimisvekseleistä, joiden kulku-aika oli kolme kuukautta tahi sitä lyhempi, sekä 5 prosentiksi muista vekseleistä, ja oikeutettiin Johtokunta sattuvissa tapauksissa myöskin lyhyitä lainavekseliä diskontatessa lukemaan 4 1/2 prosentin diskonttokorko sekä, milloin vekselin uudistusta ei voitaisi välttää, vaatimaan 5 1/2 prosentin korko; 4 1/2 prosentiksi diskontatessa irtisanottuja pankin talletustodistuksia sellaisiakin, joiden kulku-aika oli kolmea vaan ei kuitenkaan kuutta kuukautta pitempi; 4 1/2 prosentiksi hypoteekkilainoista ja kassakreditiiveistä, kun pantiksi tarjottiin kultaa ja hopeata, Suomen valtion ja Suomen Hypoteekkiyhdistyksen obligatiooneja, valtioiden ulosantamia tahi valtiotakauksella annettuja obligatiooneja ja pankintalletustodistuksia, sekä 5 prosentiksi hypoteekkilainoista ja kassakreditiiveistä muullaista panttia vastaan. Sen ohessa määrättiin että sisäänkirjoitusmaksu kassakreditiivistä edelleen laskettaisiin 1/2 prosentin mukaan.

Nämä korkomäärät pysytettiin vuoden 1897 aikana muuten muuttamattomina, päitse mitä yksityisten pankkien talletustodistusten diskonttaus- tahi lainoittamiskorkoon tulee, mikä Joulukuun 11 päivänä määrättiin 4 1/2 prosentiksi diskontatessa sanotunlaisia todistuksia, joiden jäljellä oleva kulku-aika oli kolme kuukautta tahi sitä lyhempi, sekä 5 prosentiksi, kun maksuaika oli yli kolmen kuukauden aina kuuteen kuukauteen saakka, ja määrättiin

samalla että lainattaessa yksityisen pankin talletustodistusta vastaan käytettäisiin 5 prosentin korkomäärää.

1897 vuoden lopussa voimassa olleet korkomäärät ovat sittemmin vuosina 1898 ja 1899 asteettain ylennetyt.

Siten määrättiin Kesäkuun 2 päivänä 1898 koroksi diskontatessa lainausvekseleitä, joiden jäljellä oleva kulku-aika oli yli kolme kuukautta, mikä siihen saakka oli ollut 5 prosenttia, 5 1/2 prosenttia, kuitenkin oikeutettiin Johtokunta, kuten ennenkin oli ollut määrätty, sattuvissa tapauksissa sellaisia vekselejä diskontatessa käyttämään puhtaita asioimisvekseleitä varten voimassa olevia määriä ja olisivat varsinkin nämä viimeksimainitut määrät, vekselien laadusta huolimatta, laskettavat niistä vekseleistä, joita yksityiset pankit uudestaan diskonttaisivat.

Senjälkeen pantiin Lokakuun 17 päivänä 1898 toimeen yleinen koronylennys, jossa määrättiin koroksi: 5 prosenttia diskontatessa puhtaita asioimisvekseleitä ja pankintalletustodistuksia, joiden kulku-aika ei ollut kolmea kuukautta pitempi, sekä 5 1/2 prosenttia samallaisista vekseleistä ja pankintalletustodistuksista, joiden kulku-aika oli kolmea kuukautta pitempi; 5 1/2 prosenttia diskontatessa vekseleitä, joita ei voitu pitää puhtaina asioimisvekseleinä, ellei näiden vekselien jäljellä oleva kulku-aika ollut päälle kolmen kuukauden, sekä 6 prosenttia samallaisista vekseleistä, joiden kulku-aika oli kolmea kuukautta pitempi, joka viimeksimainittu korkomäärä myöskin laskettaisiin vekseleitä uudistettaessa, missä sitä poikkeustilassa katsottaisiin voitavan myöntää, riippumatta vekselien laadusta sekä pittemmästä tahi lyhemmästä kulkuajasta; 4 1/2 prosenttia hypoteekkilainoista kolmen kuukauden ajaksi, kun pantiksi tarjottiin kultaa ja hopeata, Suomen valtion ja Suomen Hypoteekkiyhdistyksen ulkomaisessa pörssissä noteerattuja sekä muiden valtioiden ulosantamia tai takaamia obligatiooneja; 5 prosenttia hypoteekkilainoista, joiden takaisinmaksuaika oli kolmea kuukautta pitempi, sekä kassakreditiiveistä yllämainitunlaisia vakuuksia vastaan, ynnä 5 1/2 prosenttia hypoteekkilainoista ja kassakreditiiveistä muullaista panttia vastaan.

Joulukuun 31 päivänä 1898 tapahtui taas Pankin lainauskoron ylennys, siten että laina ensi luokan vakuuksia vastaan määrättiin, lainausajan pituudesta huolimatta, kantamaan 5 prosenttia korkoa.

Sittenkun lainauskorko tämän jälkeen Huhtikuun 7 päivänä 1899 vieläkin oli ylennetty vastaaviksi 5 1/2 ja 6 prosentiksi sekä edelleen sitä seuranneen Lokakuun 4 päivänä sellainen yleinen koron ylennys oli tehty, että diskontatessa puhtaita asioimisvekseleitä ja pankintalletustodistuksia, joiden kulku aika ei ollut päälle kolmen kuukauden, korko laskettaisiin 5 1/2 prosentin mukaan, mutta muista vekseleistä samoinkuin hypoteekkilainoista ja kassakreditiiiveistä, pantin laadusta huolimatta, 6 prosentin mukaan, määrättiin lopuksi saman Lokakuun 28 päivänä, että pankissa käytettäisiin seuraavia korkomääriä, nimittäin: 6 prosenttia hypoteekkilainoista ja kassakreditiiiveistä, kun pantiksi tarjottiin kultaa ja hopeata, Suomen valtiovaraston ja Suomen Hypoteekkiyhdistyksen obligatiooneja ulkomaan rahassa sekä valtioiden ulosantamia tahi valtiotakauksella varustettuja ulkomaiden obligatiooneja; 6 1/2 prosenttia hypoteekkilainoista ja kassakreditiiiveistä muulaista panttia vastaan; 6 prosenttia diskontatessa puhtaita asioimisvekseleitä sekä pankintalletustodistuksia, joiden kulku aika ei ollut päälle kolmen kuukauden; 6 1/2 prosenttia diskontatessa puhtaita asioimisvekseleitä ja pankintalletustodistuksia, joiden kulku aika oli kolmea kuukautta pitempi, sekä vekseleitä, joita ei ole puhtaiksi asioimisvekseleiksi katsottava, niiden pitemmästä tahi lyhemmästä kulkuajasta riippumatta, ynnä 6 1/2 prosenttia vekseleitä uudistettaessa, milloin sitä poikkeustilassa katsotaan voitavan myöntää. Kassakreditiivien sisäänkirjoitusmaksu laskettaisiin edelleen 1/2 prosentin mukaan vuodelta, mutta kreditiivi myönnettäisiin ainoastaan puoleksi vuodeksi. Sitäpaitsi oikeutettiin Johtokunta, kuten sitä ennenkin oli ollut määrätty, sattuvissa tapauksissa diskontatessa vekseleitä, joita ei ollut katsottava puhtaiksi asioimisvekseleiksi, käyttämään puhtaita asioimisvekseleitä varten voimassa olevia määriä sekä erittäin, kuten tähän asti oli menetelty, vekse-

lien laadusta huolimatta, laskemaan nämä viimeksimainitut määrät vekseleistä, joita yksityiset pankit uudestaan diskonttaisivat.

Mitä niihin syihin tulee, jotka ovat antaneet aiheita yllämainittuihin Pankin korkomäärien muutoksiin, sekä niihin keskusteluihin, joita muuten koron suhteen on pidetty, pyytävät Pankkivaltuusmiehet viitata pöytäkirjoihin Joulukuun 11 päivältä 1897, Kesäkuun 2, Lokakuun 17 ja Joulukuun 31 päivältä 1898 sekä Huhtikuun 7, Toukokuun 1, Elokuun 12 ynnä Lokakuun 4 ja 28 päivältä 1899.

Lainaus- ja kulkuajoista, osotuksista suoritettavasta provissioonista sekä suljettujen ja avonaisten talletusten vastaanottamis-ehdoista, asiasta aikaisemmin annettujen määräysten nojalla, ovat 1897 vuoden alussa voimassa olleet määräykset sinä ajanjaksona, jonka tämä kertomus sisältää, pysytetyt muutumattomina.

Pankinjohtokunnan yhteisessä kokouksessa Marraskuun 27 päivänä 1897 huomautettiin Johtokunnan puolesta että Johtokunta jo kauan oli koettanut saada maassa olevat krediittit tarvitsevat käyttämään ainoastaan yhtä pankkia, koska toimet useissa pankeissa tekivät krediitinantajalle vaikeaksi saada tietoa lainanhakijan asemasta. Pankin liiketuttavien kanssa siitä keskusteltaessa oli muistutettu, ettei Suomen Pankki voinut palvella liiketuttaviansa kaikenlaisilla pankintoimilla, kuten yksityisten pankkien oli laita, missä sekä voitiin saada avoimia krediittejä, että myöskin maksettiin korkoa sisäänjätetyistä rahoista, joita ei viipymättä tarvittaisi käyttää juokseviin menoihin, vaan jotka varattaisiin odotettuja ulosmaksoja varten. Vielä oli viitattu siihen että, kun kerran pankissa jossakin tarkoituksessa käydään, usein mukavuuden vuoksi myöskin siellä tehdään useita toimituksia. Johtokunta katsoi myöskin puolestaan täysin oikeaksi, ettei valtiopankin, jolla on yksinomainen setelinantooikeus ja sen kautta varsin melkoinen liikkuva velka, pitäisi lisätä setelivarojansa antamalla lainoja ilman sellaista panttia, joka, jos niin tarvittaisiin, voitaisiin muuntaa

rahaksi, eikä Johtokunta myöskään voinut katsoa oikeaksi, että valtionpankki ottaisi vastaan sisäänpanoja korkoa vastaan, koska pyrintö tehdä vastaanotetut rahat korkoa kasvaviksi helposti saattaisi antaa aihetta Pankin lainaksiannon ylenmääräiseen enentämiseen. Kuitenkin katsoi Johtokunta Pankin saattavan palveluillaan liiketuttaviansa pannelamalla heidän Pankille uskomiansa varoja kasvulle johonkin yksityiseen pankkiin, mutta, jos liiketuttavat voisivat käyttää hyväkseen ainoastaan valtionpankkia, pitäisi valtionpankin myöskin maksaa heidän juoksevien tiliensä nostoliput. (shekit.) Johtokunta oli sentähden miettinyt saattaa niille liiketuttaville, jotka muuten suorittavat kaikki asiansa Suomen Pankissa, myöskin mahdolliseksi saada heidän juoksevan kassansa korkoa kasvavaksi heidän itsiensä tarvitsematta käyttää mitään yksityistä pankkia, siten että Johtokunta kaikkia sellaisia liiketuttavia varten alkaisi yhteisen laskun jossakin yksityisessä pankissa, johon laskuun Suomen Pankki tekisi ulosottoja ja sisäänpanoja siinä määrin kuin liiketuttavat sitä pyytäisivät, jotka saisivat erityisen laskunsa Pankin kirjoissa. Johtokunta ei saattanut katsoa moista menettelyä ristiriitaiseksi Pankin ohjesäännön 2 §:n kanssa, koska talletettujen määrien korkoja ei suoritettaisi Pankin varoista vaan niistä varoista, mitkä Pankki saisi sijoittamalla panokset yksityiseen pankkiin. Välitystoimet olivat siis katsottavat liiketuttavien Pankille jättämien tehtävien täyttämiseksi ja näytti tämä Johtokunnan ehdotus olevan Pankille eduksi, kun siten toiminta liiketuttavan kanssa saatettaisiin mahdolliseksi tämän sen ohessa käyttämättä toista pankkilaitosta.

Tämän johdosta esittivät Pankkivaltuusmiehet että puheeksitullut järjestely, jota Valtuusmiehet eivät katsoneet ristiriitaiseksi pankinohjesäännön kanssa, aluksi pantaisiin käytäntöön koetteeksi muutamien Pankin liiketuttavien kanssa.

Kirjoituksessa Lokakuun 26 päivältä 1899 on Pankinjohtokunta ilmoittanut että, kun tehdastuotteiden myynti Venäjälle usein tapahtuu vekselejä vastaan, jotka ovat asetetut kuutta kuukautta pitemmäksi ajaksi, se seikka

että Suomen Pankki, siinä suhteessa voimassa olevien määräysten mukaan, oli estetty ostamasta vekseleitä, joiden jällellä oleva kulku-aika oli kuutta kuukautta pitempi, oli ollut syynä siihen etteivät asianomaiset teollisuudenharjoittajat olleet diskontanneet ruplavekseleitä Pankissa vaan olivat siirtäneet ne yksityisiin pankkeihin. Tämän tähden ja koska kuitenkin Suomen Pankki halusi niin laajalta, kuin mahdollista oli, hankkia itselleen ulkomaisia arvoaineita, esitti Johtokunta että se valtuutettaisiin ensiluokan toimimiltä ostamaan ruplanvekseleitä, vaikka vekselien jällellä oleva kulku-aika olisi kuutta kuukautta pitempi. Yhteisessä kokouksessa Pankinjohtokunnan kanssa Lokakuun 28 päivänä 1899 suostuivat Pankkivaltuusmiehet tähän esitykseen.

8 §:

Sen keskustelun suhteen, joka yhteisessä kokouksessa Pankinjohtokunnan kanssa Lokakuun 22 päivänä 1897 pidettiin Pankin tekemistä Venäjän kultarahan kurssin noteerauksista sekä siinä tehdystä sopimuksesta, että sellaisen rahan ostokurssi, joka siihen saakka oli noteerattu rahan tasaveroon vähennettynä $\frac{1}{3}$ prosentilla, mikä vastaa sitä kustannusta, joka on laskettu rahan uudestaan lyömisestä Suomen kultarahaksi, vast'edes noteerattaisiin tasaveroon ilman yllämainittua vähennystä, pyytävät Pankkivaltuusmiehet ainoastaan viitata siihen, mitä ylläsanotun päivän pöytäkirja siitä sisältää.

*Venäjän
kultarahan
kurssi.*

9 §:

Pankinjohtokunnan ehdotuksesta ottivat Pankkivaltuusmiehet Huhtikuun 2 päivänä 1898 Pankin asiamiehiksi Amsterdamiin Herrat Lippman Rosenthal & Kumpp:in sekä Bruxellesiin Credit Lyonnais'in tarkemmin mainituilla ehdoilla.

Ulkomaalaisiksi asiamiehiksi ovat Pankkivaltuusmiehet, Johtokunnan esityksestä, vieläkin ottaneet, Huhtikuun 9 päivänä 1898 Banque de Paris et des Pays-Bas'in

*Pankin ulko-
maalaiset
asiamiehet.*

Pariisissa, Toukokuun 7 päivänä 1898 Herrat Robert Warschauer & kumppin Berliinissä ja Toukokuun 26 päivänä 1899 Deutsche Bank'in Berliinissä, joiden pankkien ja pankkiirihuoneiden kanssa Suomen Pankki jo ennestään välittäessään yhdessä niiden kanssa valtiolaitoksen tahi muiden Suomen obligatsioonilainojen sijoittelemista oli ryhtynyt asioimisyhteyteen. Siitä sovitut ehdot löytyvät Pankkivaltuusmiesten sanottuina päivinä laadituissa pöytäkirjoissa sekä niissä mainituissa Johtokunnan esityksissä.

10 §.

Kassöörin käsikassat.

Koska se 150,000 markan määrä, joka annetun määräyksen mukaan korkeintaan on saanut olla pääkonttorin apulaisvaihtajakassöörin kassassa, oli ollut liikettä varten riittämätön, ovat Pankkivaltuusmiehet, voimassa olevan pankin ohjesäännön 39 §:n nojalla, Syyskuun 26 päivänä 1898 vahvistaneet mainitussa kassassa sallitun suurimman määrän 200,000 markaksi, jonka kautta siten Suomen Pankin pääkonttorin molemmat vaihtokassat, mitä niiden kassantilaan tulee, ovat tehdyt yhdenvertaisiksi.

Samasta syystä korotettiin, Pankkivaltuusmiesten Maaliskuun 29 päivänä 1897 ja Lokakuun 29 päivänä 1898 antamalla päätöksillä, Tampereen ja Viipurin konttorien kassöörin käsikassoissa sallitut suurimmat määrät, jotka olivat olleet 50,000 ja 100,000 markkaa, Tampereen konttorin 75,000 ja Viipurin konttorin 150,000 markaksi.

Sittenkun Turun ja Viipurin konttoreihin oli asetettu kassöörinapulaisia, pääasiallisesti hoitamaan asianomaisen kassöörin edesvastauksella Suomen rahan liikkeestä- ja liikkeeseen-vaihtoa, mutta mainittu järjestely edellytti että kassöörillä, voidaksensa varustaa vaihtotoimessa olevan apulaisen tarpeellisella kassalla, oli käytettävänä suurempi käsikassa, kuin mitä hän liikkeen vuoksi muuten tarvitsi, ovat, Pankkivaltuusmiesten Kesäkuun 10 ja Marraskuun 11 päivänä 1899 antamalla päätöksillä, kassöörin käsikassoissa sallitut suurimmat määrät korotetut, Turun konttorissa, missä sanottu kassa myöskin liikkeen laajuuteen nähden muuten

oli huomattu riittämättömäksi, 75,000:sta 175,000 markaksi ja Viipurin konttorissa 150,000:sta 200,000 markaksi.

11 §:

Nojautuen Suomen Pankin voimassa olevan ohje-*Palkkionlisiä Pietarin konttorin virkamiehille ja palvelijoille.* säännön ja vuosirahansäännön 5 muistutuksen mukaan Pankkivaltuusmiehillä olevaan valtaan myöntää Pietarin konttorin virkamiehille ja palvelijoille palkkionlisiä vuodeksi kerrallaan, ja korkeintaan 15 % heidän vuosirahansääntöön merkittyä palkkaustansa, ovat Pankkivaltuusmiehet Tammikuun 16 päivänä 1897, siihen aikaan korkeaan ruplakurssiin nähden, antaneet mainitun konttorin Kassöörille K. O. Lindberg'ille, siellä olevalle Konttorikirjurille A. Othman'ille sekä konttorissa palveleville kahdelle rahanlukijalle ja yhdelle vahtimestarille, jokaiselle, palkkionlisiä sanotulta vuodelta 7 % heidän vuosirahansäännössä olevaa palkkaustansa, minkäjalkeen Valtuusmiehet lähinnä seuranneen Syyskuun 22 päivänä, paikkakunnalla alkaneen asunnonvuokrien ison kohoamisen sekä vallitsevan kaikkien elatustarpeiden korkean hinnan tähden, ovat saman vuoden viimeiseltä neljännekseltä antaneet yllämainituille virkamiehille ja palvelijoille vielä palkkionlisiä viisi prosenttia heidän palkkaustansa sekä konttorin vastavalitulle Komisariukselle F. G. Björnberg'ille kahden toista prosentin palkkionlisän hänen vuosirahansäännössä olevaa palkkaustansa. Ja kun ei mitään muutosta mainituissa kurssi- eikä hintaoloissa senjälkeenkään tapahtunut, saivat ennenmainitut virkamiehet ja palvelijat myöskin vuosina 1898 ja 1899, Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 18 päivänä 1897 ja Tammikuun 11 päivänä 1899 siihen antamalla myönnytyksillä, kantaa samallaisen palkkionlisän, 12 % heidän palkkaustansa.

12 §:

Pankinohjesäännössä säädettyjä tarkastuksia ovat Pankin tar-*kastukset.* Säätyjen Pankintarkastajat tahi heidän asianomaiset vara-

miehensä toimittaneet määräajoilla. Tarkastajien puoltosanan mukaan ja pankinohjesäännön tätä koskevien sääntöjen nojalla ovat Pankkivaltuusmiehet sitten Suomen Säätyjen puolesta antaneet Pankinjohtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuonna 1896 Huhtikuun 6 päivänä 1897, vuonna 1897 Huhtikuun 4 päivänä 1898 ja vuonna 1898 Maaliskuun 29 päivänä 1899.

13 §:

Inventeerauksia.
a) pääkonttorissa.

a) Voimassaolevan pankinohjesäännön 40 §:n määräyksen mukaisesti ovat Pankkivaltuusmiehet vuosina 1897, 1898 ja 1899 kerran kunakin vuotena toimittaneet pääkonttorin kassaholvin ja kaikkien rahastojen sekä lainajavakuuskirjain ynnä talletusten inventeerauksen.

Puheena olevat inventeeraukset ovat tapahtuneet seuraavilla ajoilla: 1897: Syyskuun 30 päivänä sekä Lokakuun 2, 4, 6, 7 ja 9 päivänä; 1898: Lokakuun 1, 3, 5—8 päivänä sekä 1899: Syyskuun 20, 21, 23, 25, 27—30 päivänä sekä Lokakuun 2, 4 ja 5 päivänä.

Näissä inventeerauksissa saadut tulokset, jotka ovat annetut Pankinjohtokunnalle tiedoksi, ovat olleet yhtäpitävät Pankin kirjojen kanssa.

b) Mitä tulee Pankin haarakonttoreihin, ovat Pankkivaltuusmiehet, valitsemillensa diskonttokomitean jäsenille määräksiä antaessaan, samalla kehottaneet näitä kerran kuukaudessa heidän itsensä, mielensä mukaan kulloinkin erikseen määrättävinä aikoina, toimittamaan säädetyt inventeeraukset konttoreissa.

Sitä paitsi ovat tarkasteluja toimittaneet:

Porin konttorissa Lokakuun 6 ja 7 päivänä 1897 Pankintirehtööri von Collan;

Joensuun konttorissa Maaliskuun 30 ja 31 päivänä 1897, Marraskuun 21 ja 22 päivänä 1898 sekä Marraskuun 13 ja 14 päivänä 1899 von Collan;

Jyväskylän konttorissa Toukokuun 20 ja 21 päivänä 1898 sekä Lokakuun 7 ja 8 päivänä 1899 von Collan;

Kotkan konttorissa Tammikuun 25 ja 26 päivänä 1898 ja Kesäkuun 14 päivänä 1899 von Collan;

Kuopion konttorissa Tammikuun 30—Helmikuun 2 päivänä 1898 ja Kesäkuun 9—11 päivänä 1899 von Collan;

Mikkelin konttorissa Tammikuun 27 ja 28 päivänä 1898 sekä Kesäkuun 12 ja 13 päivänä 1899 von Collan;

Nikolainkaupungin konttorissa Toukokuun 25 ja 26 päivänä 1898 von Collan sekä Lokakuun 9—11 päivänä 1899 Pankintirehtööri Wegelius;

Sortavalan konttorissa Huhtikuun 1 ja 2 päivänä 1897, Marraskuun 18—20 päivänä 1898 sekä Marraskuun 15 päivänä 1899 von Collan;

Tampereen konttorissa Kesäkuun 5 ja 6 päivänä 1898 Wegelius;

Oulun konttorissa Toukokuun 23 päivänä 1898 ja Lokakuun 5 päivänä 1899 von Collan;

Wiipurin konttorissa Huhtikuun 3—6 päivänä 1897 von Collan sekä Syyskuun 12—14 päivänä 1899 Wegelius, sekä

Turun konttorissa Lokakuun 8—11 päivänä 1897 von Collan sekä Syyskuun 9 päivänä 1898 Wegelius.

c) Pietarin konttorissa. —1899, siitä kunakin vuotena annetun määräyksen nojalla, toimittanut Suomen Passiviraston Päällikkö Todellinen Valtioneuvos L. F. Munck, jonka varamiehenä on ollut Hänen Majesteettinsa Keisarin Suomen Kanslian Toimituspäällikkö Kreivi C. Armfelt. Elokuussa 1897 sekä Heinä- ja Elokuussa 1898 ja 1899, jolloin sekä vakinainen inventeeraaja että mainittu varamies ovat olleet estettyinä puheena-olevasta toimesta, ovat, Pankkivaltuusmiesten antamain määräysten mukaisesti, osaksi Suomen Passiviraston Sihteeri Hovineuvos E. Ursin, osaksi siellä oleva Oikeudenkäyntiapulainen Hovineuvos Aleksander Pajanen pitäneet inventeeraukset. Sitä paitsi ovat sanotun konttorin tarkastelun toimittaneet Pankintirehtööri Wegelius Toukokuun 19 päivänä 1898 ja Pankintirehtööri von Collan Marraskuun 17 päivänä 1899.

14 §.

Pankin lainausliikkeen tarkastus.

Joka kuukausi ovat Pankkivaltuusmiehet, Pankin kirjojen ja tilien sekä haarakonttoreista tulleiden ilmoitusten nojalla, toimittaneet sellaisen Pankin liikkeen ja lainauksen tarkastuksen, josta Valtuusmiehille annetun johtosäännön 2 §:ssä mainitaan. Muuten ovat Pankkivaltuusmiehet säännöllisesti joka kuukausi pyytäneet saada nähdäksensä ja läpikäyneet Pankinjohtokunnan lähinnä edellisen kuukauden memoriaalipöytäkirjat.

Eri konttorien lainausliikkeen laatua ja laveutta josakin määrin valaisevana pannaan tähän seuraava taulu:

	Vuonna 1898				Yhteensä.	
	diskontattuja kotimaisia vekseleitä.		myönnettyjä hypoteekkilainoja ja kassakredittejä.			
	<i>Smc.</i>	<i>7ml</i>	<i>Smc.</i>	<i>7ml</i>	<i>Smc.</i>	<i>7ml</i>
Helsingin pääkonttorissa . . .	39,140,106	65	37,342,790	—	76,482,896	65
Turun konttorissa . . .	14,460,834	75	8,676,100	—	23,136,934	75
Porin ” . . .	8,691,419	52	777,275	—	9,468,694	52
Nikolaink. ” . . .	6,273,851	21	2,712,650	—	8,986,501	21
Oulun ” . . .	1,315,248	44	1,209,915	—	2,525,163	44
Kuopion ” . . .	2,420,453	16	508,595	12	2,929,048	28
Joensuun ” . . .	1,372,951	35	208,500	—	1,581,451	35
Sortavalan ” . . .	2,323,373	64	151,710	—	2,475,083	64
Viipurin ” . . .	17,597,415	63	5,375,615	—	22,973,030	63
Mikkelin ” . . .	2,370,997	25	598,389	—	2,969,386	25
Tampereen ” . . .	5,203,714	62	1,195,710	—	6,399,424	62
Jyväskylän ” . . .	1,723,555	66	568,775	—	2,292,330	66
Kotkan ” . . .	2,876,715	30	104,230	—	2,980,945	30
Yhteensä	105,770,637	18	59,430,254	12	165,200,891	30

15 §.

Toimia, jotka koskevat yksityisten henkilöitten ja Pankin välejä.

Vuosien 1897—1899 ajalla ovat Pankkivaltuusmiehet käsitelleet yhteensä 27 maksuajan pitennystä, akordia ja muita helpotuksia koskevaa hakemusta, joista 13 tulee vuoden 1897, 4 vuoden 1898 ja loput 10 vuoden 1899 osalle. Puheenalaisten asiain joukosta lienee erittäin mainittava Pankkivaltuusmiesten eräälle suurelle teollisuus-

firmalle, joka Maaliskuun 24 päivänä 1896 oli saanut huojennusta eräitten sen Pankissa olevien sitoumusten suorittamisessa, Syyskuun 18 päivänä 1897 myöntämä maksuajan pitennys, joka sittemmin Valtuusmiesten Kesäkuun 25 päivänä 1898 ja Heinäkuun 22 päivänä 1899 antamalla päätöksillä vieläkin on jatkettu; erään asioimisfirman, Pankkivaltuusmiesten Kesäkuun 10 päivänä 1899 antamalla suostumuksella, asettaminen administratsioonin alaiseksi sekä yhtäläiselle firmalle saman kuun 20 päivänä myönnetty maksuajan pitennys.

16 §.

Pankinjohtokunnan esityksen johdosta ovat Pankkivaltuusmiehet Helmikuun 13 ja Joulukuun 11 päivänä 1897, Joulukuun 19 päivänä 1898 ja Joulukuun 28 päivänä 1899 määränneet, että erityiset Pankin saatavat ovat toiset kokonaan, toiset joltakulta osaltaan pidettävät epävarmoina, jonka ohessa Valtuusmiehet ovat suostuneet sellaisten lainojen poistamiseen tilikirjoista, jotka on huomattu peräti arvottomiksi.

17 §.

Sittenkun Pankkivaltuusmiehet, sen johdosta että Suomen Säätyjen Pankkivaliokunta 1894 vuoden valtiopäivillä oli lausunut, jotta olisi tarpeellista ryhtyä toimiin Suomen Pankin holvin ja talletusten säilytysluoneen saatamiseksi täysin varmaan kuntoon, olivat Helmikuun 27 päivänä 1895 määränneet erinäisiä lähemmin mainittuja vahvistustöitä pankkirakennuksessa sanotussa tarkoituksessa tehtäviksi sekä käskeneet Pankinjohtokuntaa Pankkivaltuusmiehille lähettämään sellaisen lisäesityksen asiassa, johon asianhaarat antaisivat aihetta, on Johtokunta ilmoittanut että Arkitehti, Professori G. Nyström ja Insinööri K. Moring olivat, pyynnöstä, tehneet seikkaperäisen ehdotuksen ja kustannusarvion Pankin pääholvin kassaholvi-ovea ja n. k. kulku-aukonkantta sekä yllämainittuun holviin ja Pankin talletusten ja asiakirjojen säilytysluoneihin teh-

Lainojen poistaminen tilikirjoista ja epävarmoiksi julistaminen.

Pankintaloa ja konttori-huoneustoja koskevat toimet.

täviä uusia ikkunaluukkuja varten. Näiden kustannusarvioiden mukaan tulisi yllämainittujen holvioven ja kulkuaukonkannen, Lontoossa olevan firman Hobbs, Hart & C:o Limited toimittamina, hinta nousemaan kaikkiaan 300 sterlinkipuntaan sekä uudet ikkunaluukut, joita tarvittaisiin 5 kappaletta suurempaa ja 6 kappaletta pienempää ja jotka olivat aiotut Magdeburgissa olevalta firmalta Sommermeyer & C:o tilattaviksi, maksamaan 15,100 Saksan markkaa, joihin kustannusmääriin tulisi lisäksi kuljetus- ja tullimaksut sekä holvioven ja ikkunaluukkujen paikoilleen sijoittamisesta johtuvat kustannukset.

Tätä asiaa käsitelivät Pankkivaltuusmiehet Lokakuun 30 päivänä 1897, jolloin Valtuusmiehet, mainittujen asiantuntijain asiasta antamain lausuntojen mukaan ynnä Johtokunnan esityksestä hyväksyivät sen ehdotuksen että Pankin holviin laitettaisiin sekä holviovi ja kulku-aukonkansi firman Hobbs, Hart & C:o suunnitteleman konstruktioonin mukaan että sanotun holvioven sisäpuolelle tukeva ristikko-ovi, jota niinä aikoina, joina holvia ainoastaan lyhyeksi ajaksi tarvittaisiin sulkea, käytettäisiin ja joka sen ohessa välittäisi tarpeellista ilmanvaihtoa holvissa, ja päätettiin samalla siten muodostella firman Sommermeyer & C:in ikkunaluukuehdotusta, mikä oli tehty sillä edellytyksellä ettei vanhempia luukkuja enää käytettäisi, että nämä sekä uudet luukut liitettäisiin toisiinsa rautasangalla, joten suurempi turvallisuus saataisiin. Kaikkien töiden toimittamiseksi määräsivät Pankkivaltuusmiehet Pankin varoista aina 40,000 markkaan asti. Sittenmin on Johtokunta kirjoituksessa Syyskuun 23 päivältä 1898 ilmoittanut mainitut vahvistustyöt tehdyiksi ja niiden maksaneen 38,399 markkaa 12 penniä.

Sittenkun Johtokunta oli Pankkivaltuusmiehille ilmoittanut tarpeelliseksi, että jossakin määrin laajennettaisiin Suomen Pankin ensimmäiselle vahtimestarille, jolle vuorahansäännön mukaan tulee vapaa asunto, pankkihuoneuston talousrakennuksessa annettua asumusta, mutta Johtokunnan siinä suhteessa ehdottama toimenpide olisi saattanut melkoisia hankaluuksia setelien polttamiselle talous-

rakennuksen lämmitysuunissa, eivät Pankkivaltuusmiehet voineet Johtokunnan asiassa tekemää ehdotusta hyväksyä, jotavastoin Valtuusmiehet Helmikuun 18 päivänä 1899 käskivät Johtokuntaa harkitsemaan, eikö suuremman asunnon hankkimiseksi mainitulle vahtimestarille sekä muutenkin talousrakennuksen tilan laajentamistarpeen täyttämiseksi voitaisi olosuhteiden mukaan soviteltua lisärakennusta tehdä. Tämän johdosta teetti Johtokunta Arkitehdillä Professori Nyström'illä piirustuksen taloushuoneuston muutos- ja lisärakennusta varten, joten saataisiin asumuksia, vahtimestarille kaksi huonetta ja kyökki ynnä eteinen, talovartialle yksi huone ja keittiö ynnä eteinen sekä Pankin taloudenhoitajalle, jonka asunto silloin oli sijoitettuna kahdeksan huonekertaan siten että kaksi huonetta oli toisessa ja kaksi huonetta ja kyökki ensimmäisessä kerrassa, sama määrä huoneita kolmannessa kerrassa. Setelien polttamiselle hankittaisiin suurempi mukavuus ja varmuus. Lopuksi tulisi setelipainon huoneusto laajennetuksi kahdella huoneella, jota paitsi vastaisen käyttämisen varaksi saataisiin vielä kaksi huonetta. Koska yllämainitut laitokset näyttivät Pankkivaltuusmiehistä erittäin tarpeellisilta sekä tulevan Pankille eduksi, määräsivät Pankkivaltuusmiehet Kesäkuun 20 päivänä 1899 puheenalaisen rakennustyön tehtäväksi, minkä kustannus oli laskettu nousevan 50,965 markkaan, mutta jonka Rakennusmestari A. N. Nyberg sittemmin on urakalla tehnyt 47,800 markan summasta.

Koska, mikäli Pankin liike on kasvanut ja sen toimintapiiri laajentunut, tarpeellisen tilan puute Pankin pankkirakennuksessa käytettävänä olevassa huoneustossa on Pankin vähitellen lisätylle pankinhenkilökunnalle käynyt yhä tuntuvammaksi, ja kun Pankki muutenkin, voidaksensa seurata pankkiliikealan kehitystä sovittamalla saavutettuja edistyksiä toimintaansa ja yrityksiinsä, olisi lisätyn tilan tarpeessa, mutta sitä voitaisiin hankkia Pankille ainoastaan siten että Suomen Valtiokonttorin käyttämät pankkirakennuksen huoneet yhdistettäisiin Pankin siellä olevaan huoneustoon, pyysi Johtokunta kirjoituksessa Lokakuun 18 päivältä 1897 Pankkivaltuusmiehiä toimitta-

maan, että pankkirakennus kokonaisuenaan jätettäisiin Pankin käytettäväksi. Tämän johdosta ja koska Pankki-
valtuusmiestenkin mielestä Pankin tilan laajennus oli tar-
peen, lähettivät Pankki-
valtuusmiehet seuranneen Marras-
kuun 6 päivänä Keisarilliselle Majesteetille alamaisen esi-
tyksen että Suomen Valtiokonttorin nyt käyttämä huoneusto
Pankin tarvetta varten luovutettaisiin.

Koska Pankin Wiipurin konttorin käytettävänä ole-
vasta huoneustosta tehtyä vuokratrahtia ei ollut kiin-
nitetty sekä luultavaa olisi että sanotusta konttorihuoneus-
tosta vuokravälikirjassa sovitun vuokra-ajan kuluttua vaa-
dittaisiin korkeampi hyyry, kuin mitä siitä on suoritettu,
päättivät Pankki-
valtuusmiehet, Johtokunnan esityksestä,
Joulukuun 23 päivänä 1897, taatakseen tämän huoneuston
käyttämisoikeuden pitemmäksi aikaa eteenpäin siihen
saakka suoritetusta vuokrasta, valtuuttaa Johtokunnan
tekemään talon omistajan, Hovioikeudennotario J. A. Thes-
leffin kanssa puheenalaisesta huoneustosta uuden vuokra-
sopimuksen Pankin varalle Kesäkuun 1 päivästä 1898 kah-
deksikymmeneksi vuodeksi taikka kymmeneksikin vuo-
deksi, siten että Pankilla olisi oikeus viimeainitun ajan
kuluttua pitentää kontrahti vielä kymmeneksi vuodeksi.
Tämän mukaisesti uudisti Johtokunta puheenalaisen vuokra-
sopimuksen kahdeksikymmeneksi vuodeksi.

Koska Suomen Pankin Tampereen konttorin käytet-
tävänä oleva huoneusto Suomen Yhdyspankin omistamassa
sanotun kaupungin kolmannessa kaupunginosassa Kaup-
piaankadun varrella olevassa talossa N:o 84, mikä hu-
oneusto on vuokrattu Kesäkuun 1 päivään 1903 1,500 mar-
kan vuotuisesta vuokrasta, jo pitkän aikaa on huomattu
sekä liika ahtaaksi että muutenkin epämukavaksi, jätti Joh-
tokunta Pankki-
valtuusmiesten ratkaistavaksi erinäisiä mai-
nitun konttorin toimesta hankittuja tarjoumuksia uudeksi
huoneustoksi konttoria varten, jonka ohessa Johtokunta,
joka oli katsonut Herra Gösta Sumelius'en tarjouksen uutis-
rakennukseen firman G. O. Sumelius'en talossa, Hämeen-
kadun varrella Tampereella, ehdottomasti muita tarjoumuks-
sia paremmaksi, pyysi oikeutta kymmenen vuoden ajaksi,

Kesäkuun 1 päivästä 1901 lukien, sanottua konttoria varten
5,000 markan vuotuisesta vuokramäärästä vuokrata sellai-
sen huoneuston firma Sumelius'en hankkeissa olevassa
uutisrakennuksessa, kuin ensinmainitusta tarjoumuksesta
näkyi; ja pidättäisi Pankki itselleen oikeuden vakuudek-
seen kiinnityttää vuokrasopimuksen samaan rakennukseen.
Tähän esitykseen suostuivat Pankki-
valtuusmiehet Touko-
kuun 18 päivänä 1898, minkäjälkeen Johtokunta on mai-
nitun vuokrasopimuksen Sumelius'en firman kanssa tehnyt.

Pankki-
valtuusmiesten Helmikuun 11 päivänä 1899
antaman suostumuksen nojalla on vuokrasopimus Joensuun
konttorin, sanotun kaupungin omistamassa talossa sijaitse-
västä huoneustosta, joka loppui Heinäkuun 1 päivänä sa-
nottuna vuonna, uudistettu olemaan voimassa Kesäkuun 1
päivään asti 1909, 1,400 markan vuotuisesta vuokrasta.

Koska vuokratrahti Nikolainkaupungin konttorin
huoneustosta päättyy Kesäkuun 1 päivänä 1901, valtuut-
tivat Pankki-
valtuusmiehet Joulukuun 2 päivänä 1899
Johtokunnan ennen sanotun määrääjän loppua uudista-
maan mainitun kontrahdin kymmeneksi vuodeksi 3,500
markkaan korotetusta vuokrasta, kuitenkin siten että talon-
omistaja on velkapää vastaamaan siitä 550 markan kus-
tannuksesta, johon holvin tarpeelliseksikatsottu jakaminen
kahteen osaan vahvalla rautakalterilla ja kalteriovellalla on
arvattu.

Allainittujen järjestelyjen toimeenpanoa varten eri-
näisissä konttorihuoneustoissa ovat Pankki-
valtuusmiehet,
Johtokunnan esityksestä, Pankin varoista määränneet:
Joulukuun 1 päivänä 1897 sähkövalon hankkimista varten
Wiipurin konttorin huoneustoon ja holveihin 378 markkaa
70 penniä; Joulukuun 3 päivänä 1898 tarpeellisten kalteri-
ovien hankkimiseksi Turun konttorin uuden huoneuston hol-
viin, kahden rautahyllyn teettämiseksi sanottuun holviin me-
tallirahan säilyttämistä varten sekä huoneuston toimitus-
salin sisustamiseksi ja huonekaluilla varustamiseksi aina
11,800 markkaan asti; Lokakuun 4 päivänä 1899 sähköva-
lon hankkimiseksi viimeainittuun konttorihuoneustoon 791
markkaa 55 penniä; Toukokuun 18 päivänä 1898 Pietarin

konttorin huoneuston korjaamiseksi ja erinäisten muutosten siellä toimeenpanoa varten sekä uuden kaluston saanottuun huoneustoon hankkimiseksi aina 5,000 markkaan asti; Marraskuun 19 päivänä 1898 uuden ajanmukaisen holvioven hankkimiseksi viimeainittua konttoria varten korkeintaan 735 markkaa, sekä Elokuun 12 päivänä 1899 Jyväskylän konttorin uuden kaupungintalossa siellä olevan huoneuston huonekaluilla varustamiseksi ja sen sisustamista varten aina 2,100 markkaan asti.

18 §.

*Ylimääräiset
apulaiset.*

Sittenkun Wiipurin konttoriin vuonna 1886, jolloin sen liike nousi noin 24 miljonaan markkaan, oli asetettu ylimääräinen konttoriapulainen, tuli, tämän konttorin liikkeen jatkuvan suurenemisen takia, Säätyjen 1897 vuoden valtiopäivillä hyväksymässä Pankin uudessa vuosirahansäännössä määräraha puheenalaisen konttorin apulaisen palkkaamista varten korotetuksi 1,200:sta 2,400:aan markkaan. Tämän johdosta ja Pankinjohtokunnan Syyskuulla viimeainittuna vuonna tekemästä ehdotuksesta toisen konttoriapulaisen ottamisesta Wiipuriin konttoriin, jättivät Pankkivaltuusmiehet yllämainitun Syyskuun 6 päivänä tarkoitusta varten 100 markan kuukautisen määrän Johtokunnan käytettäväksi toistaiseksi ja kunnes Säätyjen yllämainittu päätös Pankin uudesta vuosirahansäännöstä oli tullut lopullisesti päätetyksi. Sen mukaisesti käytettiin tätä väliaikaista määrärahaa aina lähinnä seuranneen Joulukuun 15 päivään asti, jolloin armollinen asetus, sisältävä yllämainitun uuden vuosirahansäännön, annettiin. Kun Johtokunta sittemmin, mainiten että Wiipurin konttorin liike, joka vuonna 1897 oli ollut 72 miljonaan markkaa ja vuonna 1898 noussut yli 93 miljonaan markan, vaatisi konttorin virkamieskuntaa vieläkin lisättäväksi, pyysi 100 markan kuukautisen määrärahan Tammikuun 1 päivästä 1899 kolmannen ylimääräisen konttoriapulaisen Wiipurin konttoriin ottamista varten, suostuivat Pankkivaltuusmiehet viimeainitun Tammikuun 6 päivänä tähän

esitykseen siten, että Valtuusmiehet myönsivät sanotun määrärahan toistaiseksi ainoastaan vuodeksi 1899.

Kirjoituksessa Maaliskuun 27 päivältä 1899 mainitsi Johtokunta että vähitellen kasvanut ja laajentunut Suomen Pankin liike oli saattanut melkoisesti lisää työtä Pankin virkamiehille ja että Pankin virkamieshenkilökunnan enentäminen oli huomattu tarpeelliseksi etupäässä kotimaisten diskonttauksien kirjanpitotyön helpottamista, näiden diskonttausten henkilökuntakonttojen tekemistä sekä inkasso-liikkeen hoitamista varten. Tämän vuoksi esitti Johtokunta että sen suotaisi kolmen ylimääräisen apulaisen Pankkiin ottamista varten, lukien sitä seuranneen Huhtikuun 1 päivästä, kuukausittain Pankin varoista käyttää 300 markkaa, jaettavaksi kolmena palkkiona, 100 markkaa kukin, sekä maksettavaksi kunnes ensinkokoontuvat Säädyt, esityksestä, asiasta toisin määräisivät. Johtokunnan ylläolevan esityksen hyväksyivät Pankkivaltuusmiehet Maaliskuun 29 päivänä 1899, kuitenkin siten että puheenalaiset kolme ylimääräistä apulaista saataisiin yllämainituilla ehdoilla ottaa Pankkiin toistaiseksi ainoastaan viimesanotuksi vuodeksi.

Pankinjohtokunnan esityksen johdosta, että Pietarin konttoriin tarvittaisiin konttoriapulainen, antoivat Pankkivaltuusmiehet Lokakuun 6 päivänä 1898 Johtokunnalle luvan mainittuun konttoriin toistaiseksi yhdeksi vuodeksi asettaa puheenalaisen apulaisen 2,400 markan palkkiolla. Ja kun Johtokunta ennen mainitun määräajan loppua ilmoitti, että yllämainittu sanotun konttorin työvoimien lisäys edelleenkin oli tarpeen, sekä sentähden esitti että sanottu virka saataisiin konttorissa edelleenkin, ei kuitenkaan yhtä vuotta pitemmältä, pysyttää, myöntyivät Pankkivaltuusmiehet tähänkin esitykseen Lokakuun 7 päivänä 1899.

Koska Tampereen, Turun ja Wiipurin konttoreissa on Suomen rahan liikkeestä ja liikkeeseen vaihto siinä määrin enentynyt, että kassöörin tehtävien jakaminen on huomattu tarpeen vaatimaksi, otettiin kuhunkin näihin konttoreihin, Pankkivaltuusmiesten Huhtikuun 24, Toukokuun 6 ja Marraskuun 11 päivänä 1899 siihen antamien suostu-

muksien nojalla, ylimääräinen virkamies vuoden loppuun avustamaan asianomaista kassööriä tämän edesvastauksella, Tampereen konttoriin 100 markan, Turun 200 markan ja Viipurin 225 markan palkkiolla kuukaudessa.

19 §.

Muita rahan-
määräys-
asioita.

a) Hautaus-
apu.

a) Johtokunnan esityksestä antoivat Pankkivaltuusmiehet Tammikuun 5 päivänä 1897 Pankin kuolleen yövahdin K. Eklund'in jälkeenjääneelle leskelle viisikymmentä markkaa hautaus-apuna Pankin varoista hänelle maksettavaksi.

b) Eläkkeet.

b) Sittenkun Keisarillinen Senaatti oli, tehdystä alaimaisesta hakemuksesta, Maaliskuun 2 päivänä 1897 päättänyt Suomen Pankin Pietarissa olevan konttorin Pankinkomisariuksen Edvard Carlstedt'in ylläsanotusta virasta, ovat Pankkivaltuusmiehet yllämainitun Maaliskuun 15 päivänä esiteltäessä Pankinkomisarius Carlstedt'in hakemusta että hänelle määrättäisiin eläke hänen jäljellä olevaksi elinajakseen, antaneet Carlstedt'ille elinkautisen 4,666 markan 66 pennin vuotuisen eläkkeen, mikä vastasi kahta kolmatta osaa hänen vuosirahansäännön mukaan nauttimaansa pankinkomisariuksen palkkaa.

Suomen Pankin Ensimmäiselle Kamreerille Östen Gustaf Westling'ille, joka, tehdystä hakemuksesta, Elokuun 1 päivänä 1898 oli saanut eron virasta, ovat Pankkivaltuusmiehet saman kuun 13 päivänä myöntäneet elinkautisen 4,500 markan vuotuisen eläkkeen, joka vastasi kolmea neljättäosaa sanotusta virasta vuosirahansäännön mukaan olevata palkkaa.

c) Pankin
kirjeenvaihto
ulkomaiden
kanssa.

c) Koska Pankin kirjeenvaihto ulkomaiden kanssa vähitellen oli siinä määrässä lisääntynyt, että sitä tarkoitusta varten asetettu kanslisti ainoastaan vaivoin saattoi sitä hoitaa, ja kun sitäpaitse oli huomattu sopimattomaksi että kirjeet kaikkiin Europassa oleviin paikkoihin, Skandinavian maita lukuunottamatta, laadittiin ainoastaan saksaksi, ovat Pankkivaltuusmiehet Syyskuun 22 päivänä 1897, Johtokunnan siitä tekemästä esityksestä, Pankin varoista

määränneet 50 markkaa kuukaudessa lisäpalkkiona maksettavaksi ranskan ja englannin kielissä taitavalle, Pankkiin otetulle ylimääräiselle virkamiehelle siitä lisäystä työstä ja edesvastauksesta, minkä mainittu virkamies olisi saapa Pankin kirjeenvaihdon hoitamisesta näillä kielillä, sekä lisäksi 100 markkaa kuukaudessa ylimääräisen apulaisen Pankissa palkkaamiseksi viimeainitun virkamiehen sijaan; ja maksettaisiin nämä määrärahat lähinnäseuranneen Lokakuun alusta toistaiseksi ja kunnes Säätyjen 1897 vuoden valtiopäivillä tehty päätös uudesta Pankin vuosirahansäännöstä olisi lopullisesti ratkaistu.

d) Suomen Pankin Johtokunnan esityksestä valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet Huhtikuun 2 päivänä 1898 Johtokunnan Pankin varoista lähinnäseuranneen Maaliskuun 1 päivästä määräämään maksettavaksi hyvityksenä 100 markkaa kuukaudessa täällä toimitetun setelipainatuksen kontrolloörille sekä kuusi markkaa kultakin työpäivältä sille henkilölle, jonka tehtävänä oli lukea läpi painosta Pankkiin jätetyt setelit, ennenkun Pankki otti ne vastaan. Viimeainittu palkkio setelien lukemisesta korotettiin sattuneesta syystä Syyskuun 1 päivänä samana vuonna seitsemään markkaan päivältä.

d) Setelipai-
natuksen
kontrollööri.

e) Vapaan asunnon hankkimiseksi Tampereen konttorin vahtimestarille myönsivät Pankkivaltuusmiehet Kesäkuun 13 päivänä 1898 Pankin varoista 500 markan vuotuisen määrärahan.

e) Asunto
Tampereella
olevalle vah-
timestarille.

f) Suomen Pankin talossa Oulussa, johon Pankin sikäläinen konttori on sijoitettuna, on Pankkivaltuusmiehen määräyksen mukaan Toukokuun 1 päivästä 1899 tehty erinäisiä korjaustöitä, joiden kulut ovat olleet 1,173 markkaa 83 penniä.

f) Suomen
Pankin talo
Oulussa.

g) Koska Viipurin konttorin tarverahan määrä, 1,200 markkaa vuodessa, on näyttäytynyt riittämättömäksi, jättivät Pankkivaltuusmiehet Joulukuun 16 päivänä 1899 Pankin varoista 600 markan lisämäärän Johtokunnan käytettäväksi erityisten odotettujen menojen suorittamista varten, mitkä olisivat samasta määrarahasta maksettavat.

g) Viipurin
konttorin tar-
veraha.

h) Määräraha virkalomaa varten. h) Vuosirahansääntöön pantua määrärahaa virkaloman hankkimiseksi Pankin virka- ja palvelusmiehille on käytetty: vuonna 1897 13,950 markkaa, vuonna 1898 14,868 markkaa 34 penniä ja vuonna 1899 14,700 markkaa. Pankkivaltuusmiesten päätökset virkalomaa varten säädetyn määrärahan käyttämisestä löytyvät kirjoituksissa Johtokunnalle Toukokuun 18 päivältä 1897, Toukokuun 7 sekä Joulukuun 8 ja 19 päivältä 1898 ynnä Toukokuun 17 ja Joulukuun 9 päivältä 1899.

i) Satunnaisten palkkioiden määräraha. i) Pankin vuosirahansääntöön pantua määrärahaa satunnaisiksi palkkioiksi on käytetty vuonna 1897 13,425, vuonna 1898 12,450 ja vuonna 1899 14,000 markkaa, joihin määriin on luettu Pankin pääkonttorin ensimmäiselle vahtimestarille satunnaisten palkkioiden määrarahasta puheenalaisina vuosina myönnetty 25 markan palkanlisäys kuu-kaudessa sekä vuodelta 1898 Pietarissa olevan konttorin rahanlukijalle Kuvernementinsihteerin Nikolai Sasonoffille kolmenkymmenenviiden vuoden hyvin arvostellusta palveluksesta annettu 1,000 markan lahjapalkkio. Mainittujen varojen jakamisesta Pankin virka- ja palvelusmiesten kesken ovat Pankkivaltuusmiehet määränneet kirjoituksissa Joulukuun 29 päivältä 1896, Joulukuun 11 päivältä 1897, Tammikuun 7, Lokakuun 6 ja Joulukuun 8 päivältä 1898 sekä Tammikuun 11 ja Joulukuun 9 päivältä 1899.

20 §.

Diskonttokomiteat. Pankin maaseutukonttorien diskonttokomiteain jäseniksi ja näiden varajäseniksi valittiin vuodeksi 1897 Pankkivaltuusmiesten Joulukuun 4 päivänä 1896 tekemällä päätöksellä:

Porin konttoriin Kauppias Johan Ferdinand Lojander ja Oikeusraatimies Johan Arvid Hjorth jäseniksi sekä Varakonsuli Hugo Rosenlew ja Piirilääkäri Karl Petter Malmgren varajäseniksi;

Joensuun konttoriin Laamanni Karl Woldemar Nystén ja Kauppaneuvos Frithiof Napoleon Neppenström

jäseniksi sekä Rehtori Daniel Aksel Walle ja Pormestari Johan Alfred Nystén varajäseniksi;

Jyväskylän konttoriin Hovineuvos Adolf Wilhelm von Zwegberg ja Apteekkari Frans Kiljander jäseniksi sekä Metsänhoitaja Oskar Reinhold Agricola ja Kruununnimismies, Varatuomari Theodor Werner Lilius varajäseniksi;

Kotkan konttoriin Varakonsuli Olaf Bülow ja Tullinhoitaja Evald Ferdinand Lundqvist jäseniksi sekä Konsuliagentti Gabriel Wilhelm Cadenius ja Insinööri Frans Alfred Collin varajäseniksi;

Kuopion konttoriin Kassööri Johan Niskanen ja Tuomiokapitulinsihteerin Karl August Herckman jäseniksi sekä Kauppias Carl Gustaf Grönholm ja Kruununnvouti Herman Brunou varajäseniksi;

Nikolainkaupungin konttoriin Kauppaneuvos Carl Johan Hartman ja Pormestari Gustaf Viktor Cajanus jäseniksi sekä Varakonsuli Georg Bucht ja Oikeusraatimies Bror Balder Hemmer varajäseniksi;

Mikkelin konttoriin Kauppias Carl Fredrik Pöndinen ja Lääninsihteerin Laamanni Karl Aksel Nordenstreng jäseniksi sekä Ratainsinööri Oskar Albert Orrman ja Piirilääkäri Herbed Gotthard Hällström varajäseniksi;

Sortavalan konttoriin Tuomari Karl Gustaf Berg ja Hovineuvos Aleksander Nikolai Hoffman jäseniksi sekä Kunnallisraatimies Daniel Tiainen ja Seminaarinkollega Taavi Lehtinen varajäseniksi;

Tampereen konttoriin Kunnallisneuvos Carl Wilhelm Åkerlund ja Apteekkari Thomas Clayhills jäseniksi sekä Kauppias Gösta Sumelius ja Fabian Klingendahl varajäseniksi;

Oulun konttoriin Kunnallispuormestari Johan Arthur Castrén ja Sahanomistaja John Norblad jäseniksi sekä Tullinhoitaja Nikolai Adolf Forsström ja Kauppias Fredrik Adolf Rieki varajäseniksi;

Viipurin konttoriin Kauppaneuvos Wilhelm Hackman ja Hovioikeudenneuvos Aleksander August Kumlin jäseniksi sekä Alikapteeni Carl August Ekström ja Rahatointikamarinkamreeri Carl Erik Ahrenberg varajäseniksi; sekä

Turun konttoriin Kauppias Hans Gustaf Hoffstedt ja Lääninsihteeri, Laamanni Aksel Walfrid Rydman jäseniksi sekä Kauppiaat Magnus Dahlström ja Gustaf Aleksander Lindholm varajäseniksi.

Diskonttokomiteain nyt mainitussa kokoonpanossa on sillä ajalla, minkä tämä kertomus käsittää, tapahtunut seuraavat muutokset, mitä niiden jäseniin ja varajäseniin tulee.

Joensuun konttoriin valittiin Joulukuun 4 päivänä 1897 varajäseneksi Rehtori Wallen sijaan, Kauppias Isidor Parviainen sekä Lokakuun 28 päivänä 1899, sittenkun diskonttokomitean jäsen Laamanni Nystén oli kuollut, varajäsen Pormestari Kolleginasessori Nystén jäseneksi ja Tuomari, Laamanni Emil Frithiof Andersin varajäseneksi.

Porin konttorin diskonttokomitean jäsenen Pormestari Hjorth'in sattuneen kuoleman ja sikäläisen varajäsenen Hovineuvos Malmgren'in paikkakunnalta muuttamisen johdosta, määrättiin Lokakuun 1 päivänä 1898 Piirilääkäri Lääketieteellisensiaatti Ernst Schildt puheenalaisen diskonttokomitean jäseneksi ja Tuomari Theodor Leopold Eck varajäseneksi.

Varajäseneksi Nikolainkaupungin konttorin diskonttokomiteaan Hovioikeudennotario Hemmer'in sijaan, joka oli halunnut sanotusta toimesta päästä, valittiin Joulukuun 3 päivänä 1898 Pormestari, Hovioikeudennotario Hugo Albert Malmberg, joka senjälkeen, sittenkun myöskin saman komitean jäsen Hovioikeudenasessori Gustaf Viktor Cajanus oli ilmoittanut olevansa estetty ylläsanottua tointa hoitamasta, Maaliskuun 14 päivänä 1899 määrättiin jäseneksi viimeainitun sijaan, minkä ohessa Pormestari Ivar Hasselblatt valittiin varajäseneksi ennensanottuun diskonttokomiteaan.

Kesäkuun 20 päivänä 1899 valittiin varajäseneksi Jyväskylän konttorin diskonttokomiteaan Lääketieteentoh-
tori Valter Parviainen Metsänhoitaja Agricolan sijaan, joka oli kuollut.

21 §.

Alamaisesta anomuksesta, jonka Pankkivaltuusmiehet kirjoituksessa Maaliskuun 5 päivältä 1897 Keisarilliseen Senaattiin lähettivät, myönsi Senaatti saman kuun 11 päivänä Pankinjohtokunnan puheenjohtajalle Pankintirehtööri Gustaf Robert Alfred Charpentier'ille virkavapautta sairauden tähden kolmeksi kuukaudeksi, Maaliskuun 16 päivästä lukien.

Joulukuun 28 päivänä sanottuna vuonna kutsuttiin Pankinjohtaja Charpentier armossa Keisarillisen Suomen Senaatin Talousosaston jäseneksi, minkäjälkeen osakeyhtiön Suomen Yhdyspankki Toimeenpanevan johtajan Varamies Karl Theodor Alexander Wegelius Tammikuun 26 päivänä 1898 armollisesti nimitettiin ja määrättiin Pankinjohtokunnan puheenjohtajaksi. Puheenalaisessa virkaannimitysasiassa, sitä Keisarillisessa Senaatissa käsiteltäessä, vaadittiin myöskin Pankkivaltuusmiesten lausunto, josta seikasta Valtuusmiesten pöytäkirja yllämainitun Tammikuun 15 päivästä tarkemmin ilmoittaa.

Yllämainitun virkavapauden aikana ja senjälkeen Tammikuun 1 päivästä 1898, jolloin nimitetty Senaattori Charpentier lopetti virkatoimituksensa Pankissa, on, kunnes Pankinjohtaja Wegelius astui virkaansa, Johtokunnan puheenjohtajana ollut Pankinjohtaja Karl Bergbom, jonka ohessa yhtä Johtokunnan tirehtöörinvirkaa, määräyksien mukaan, on hoitanut osittain Pankin Asiamies V. von Rehausen, osittain Ylikamreeri Hovineuvos C. Ignatius.

Pankintirehtööri Wegelius'en ollessa Tammikuun 30 päivästä alkaen, niinkauvankun ylimääräiset valtiopäivät kestivät, valtiopäivätehtävien estämänä toimittamasta virkaansa Johtokunnassa sekä sitäpaitsä Pankintirehtööri Wegelius'en edellisenä osana Kesäkuuta samana vuonna Pankin asioissa tekemän ulkomaanmatkan aikana, hoiti myöskin Johtokunnan puheenjohtajantointa Pankintirehtööri Bergbom ja yhtä tirehtöörinvirkaa Hovineuvos Ignatius.

Muutoin ovat Pankkivaltuusmiehet antaneet Pankinjohtokunnan jäsenille kesälomaa, kullekin kuusi viikkoa,

Toimenpiteitä, jotka koskevat tirehtöörinvirkoja.

sekä määränneet miten tirehtöörinvirkoja näinä lomaaikoina on ollut hoidettava.

Valtuusmiesten määräykset Pankin virka- ja palvelusmiesten virkalomasta löytyvät Pankinjohtokunnalle lähetetyissä kirjeissä Toukokuun 18 päivältä 1897, Toukokuun 7, Heinäkuun 30 ja Joulukuun 19 päivältä 1898 sekä Toukokuun 17 päivältä 1899.

22 §.

Pankinkomisariuksen virat.

Sittenkun Pankin Pietarissa olevan konttorin pankinkomisarius Edvard Carlstedt Keisarilliselle Majesteetille asetetussa alamaissessa kirjoituksessa, jonka Pankkivaltuusmiehet alamaisen kirjeen ohessa Helmikuun 20 päivältä 1897 lähettivät Keisarilliseen Senaattiin, oli pyytänyt eroa pankinkomisariuksenvirastansa, on Keisarillinen Senaatti lähinnäseuranneen Maaliskuun 2 päivänä nähnyt hyväksi suoda Pankinkomisarius Carlstedt'ille eron hänen yllämainitusta virastaan. Alamaissessa ehdotuksessa, jonka Pankinjohtokunta Toukokuun 4 päivänä 1897 oli tehnyt siten avoimeksi joutuneen pankinkomisariuksenviran täyttämiseksi, asetettiin ensi sijaan Henkivartiaväen 3:nen Suomen tarkk'ampuja-pataljoonan Kapteeni Fredrik Geronimo Björnberg, toiseen sijaan Kansallis-Osake-Pankin Tampereella olevan haarakonttorin Johtaja, Filosofianlisen-siaatti Atle Karl Gustaf Genetz sekä kolmanteen sijaan Suomen Pankin puheenalaiseen konttoriin määrätty Pankinkomisarius, Suomen Pankin Vanhempi kirjanpitäjä, Ali-luutnantti Karl August Wilhelm Cederholm. Alamaissessa kirjoituksessa yllämainitun Toukokuun 18 päivältä puolsivat Pankkivaltuusmiehet viran saamiseen Kapteeni Björnberg'ää, joka Heinäkuun 28 päivänä 1897 nimitettiin Pankin Pietarissa olevan konttorin komisariukseksi.

Virkavapautta, osaksi sairauden, osaksi yksityisten asiain takia ovat Pankkivaltuusmiehet myöntäneet allamainituissa kaupungeissa olevien konttorien hoitajille, nimittäin: Kuopiossa Hovineuvos B. A. Niskalle Maaliskuun 15, Marraskuun 20 ja Joulukuun 8 päivänä 1897, kaik-

kiaan viideksi kuukaudeksi ja kahdeksikymmeneksineljäksi päiväksi; Turussa Hovineuvos A. V. Gripenberg'ille Huhtikuun 1 päivänä 1897 kuudeksi viikoksi, Toukokuun 7, Marraskuun 26 ja Joulukuun 8 päivänä 1898 yhteensä kolmeksi kuukaudeksi ja kuudeksi päiväksi sekä Toukokuun 17 päivänä 1899 yhdeksi kuukaudeksi; Viipurissa C. G. Ramstén'ille Toukokuun 18 päivänä 1897, Toukokuun 7 päivänä 1898 ja Toukokuun 17 päivänä 1899, kunnakin kertana yhdeksi kuukaudeksi; Jyväskylässä I. O. B. Ruotzi'ille Toukokuun 25 päivänä 1897 yhdeksi kuukaudeksi; Tampereella E. I. Grönvik'ille Elokuun 18 ja Marraskuun 6 päivänä 1897 yhteensä viideksi kuukaudeksi, Toukokuun 7 päivänä 1898 yhdeksi kuukaudeksi sekä Tammikuun 17 päivänä 1899 kolmeksi kuukaudeksi; Pietarissa F. G. Björnberg'ille Syyskuun 18 päivänä 1897 ja Toukokuun 12 päivänä 1898, kumpanakin kertana kahdeksi viikoksi; Joensuussa E. Broms'ille Lokakuun 10 päivänä 1897 kolmeksi viikoksi sekä Maaliskuun 6 ja Toukokuun 17 päivänä 1899 kaikkiaan kuudeksi viikoksi; Oulussa J. E. Rehnäck'ille Joulukuun 4 päivänä 1897 kymmeneksi päiväksi ja Toukokuun 7 päivänä 1898 yhdeksi kuukaudeksi; Kotkassa U. A. Broberg'ille Toukokuun 7 päivänä 1898 kahdeksikymmeneksviideksi päiväksi ja Helmikuun 23 päivänä 1899 kahdeksi viikoksi; Porissa Hovineuvos K. F. Levoniukselle Toukokuun 17 päivänä 1899 yhdeksi kuukaudeksi sekä Sortavalassa K. Basilier'ille viimeainittuna päivänä kahdeksi viikoksi.

Edellämainittujen virkavapauksien aikoina ovat noita konttoreja, annettujen määräysten nojalla, hoitaneet: Kuopion konttoria Kassööri A. O. Wallenius, Turun konttoria osittain Kassööri W. Wegelius, osittain vanhempi Kirjanpitäjä K. A. V. Cederholm, Viipurin konttoria osittain Kassööri K. A. Helsingius, osittain Kassööri W. O. Gading, Jyväskylän konttoria Kassööri O. A. Pesonius, Tampereen konttoria Kassööri E. E. Sundgren, Pietarin konttoria Kassööri K. O. Lindberg, Joensuun konttoria Kassööri F. H. Müller, Oulun konttoria Kassööri W. Krogius, Kotkan konttoria Kassööri P. R. Roschier, Porin konttoria